

Sygn. akt V CSK 518/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa O. Sp. z o.o. w R.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w R.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach
z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt X Ga 30/18,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo O. sp. z o.o. w R. („O.”) przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w R. („Spółdzielnia”) o zapłatę.

Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 września 2013 r., oddalający apelację powódki, w wyniku jej skargi kasacyjnej został uchylony przez Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt V CSK 312/14, a sprawa - przekazana Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 25 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach ponownie oddalił apelację powódki. Wskutek jej skargi kasacyjnej również ten wyrok został uchylony przez Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt V CSK 104/17, a sprawa - przekazana Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 9 kwietnia 2013 r. i uwzględnił powództwo.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Powołała się na oczywistą zasadność zarzutów naruszenia art. 382 i art. 479¹⁴ § 4 k.p.c. oraz istotne zagadnienie prawne w zakresie zarzutu naruszenia art. 6 k.c. Uzasadniając potrzebę rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, wskazała, że nie ulega wątpliwości, iż w celu wykazania (udowodnienia) określonego faktu znajdującego potwierdzenie w dokumencie źródłowym, koniecznym jest - co do zasady - przedłożenie tego dokumentu w toku postępowania dowodowego. Dotyczy to także sytuacji, w której wykazanie określonego faktu wymaga wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. Powstaje natomiast pytanie, czy w razie, gdy - w sprawie dla rozstrzygnięcia której konieczna jest opinia biegłego sądowego - obszerność dokumentów źródłowych jest na tyle duża, że w praktyce możliwa jest wyłącznie wrywkowa weryfikacja przez biegłego (w ramach opracowania opinii), koniecznym oraz zasadnym jest przedkładanie wszystkich tych dokumentów przez stronę, na której spoczywa ciężar dowodowy, czy też wystarczającym jest opinia biegłego sądowego, w ramach której biegły dokonuje wrywkowej weryfikacji dokumentacji źródłowej znajdującej się u strony dowodzącej, w trakcie sporządzania opinii, w szczególności podczas wizyty biegłego u strony, u której znajdują się dokumenty źródłowe z udziałem stron postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących

dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne nie czyni zadość wskazanym wymaganiom. Zgodnie z wiążącą wykładnią dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy, to pozwanego obciążał ciężar udowodnienia zakresu i wysokości kosztów obciążających powódkę za pomocą bezpośrednich dowodów

z dokumentów wykazujących istnienie i wysokość potrąconej wierzytelności. Sformułowane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej pytanie skarżącej, czy zasadne w sprawie było przedkładanie przez nią do akt wszystkich posiadanych dokumentów, nie stanowi abstrakcyjnego zagadnienia prawnego. Pytanie zaś, czy opinia biegłego może zostać sporządzona w oparciu o wrywkową dokumentację dokumentów posiadanych przez stronę, nie odnosi się do pojęcia bezpośrednich dowodów z dokumentów, wykazujących istnienie i wysokość potrąconej wierzytelności i również z tej przyczyny odpowiedź na nie jest nieprzydatna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Skarżąca nie wykazała również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Zarzut naruszenia art. 479¹⁴ § 4 k.p.c. został postawiony z naruszeniem art. 398²⁰ k.p.c., w myśl którego nie można oprzeć skargi kasacyjnej od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy na podstawach sprzecznych z wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. W wydanym uprzednio w sprawie przez Sąd Najwyższy wyroku z dnia 16 listopada 2017 r. Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie znajduje zastosowanie art. 479¹⁴ § 4 k.p.c., przewidujący, iż „do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami”. Zarzut naruszenia tego przepisu poprzez jego zastosowanie ze względu na jego niedopuszczalność nie może być więc oczywiście uzasadniony. Oczywiściego charakteru skarżąca nie wykazała

również w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 382 k.p.c. Zdaniem pozwanej, oczywiste oraz widoczne *prima facie* naruszenie tego przepisu polegało także na nieodniesieniu się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do oświadczenia z dnia 4 lipca 2011 r. o potrąceniu wierzytelności pozwanej o zwrot kosztów eksploatacyjnych z wierzytelnością powódki. Zważywszy wiążący Sąd Apelacyjny charakter wykładni dokonanej w sprawie przez Sąd Najwyższy w odniesieniu do zastosowania art. 479¹⁴ § 4 k.p.c. – dokonanej bez pominięcia „oświadczenia kompensacyjnego” pozwanej - oraz ciężaru dowodu, który stosownie do art. 6 k.c. obciążał pozwaną w zakresie wykazania zasadności i wysokości kwoty objętej potrąceniem dowodami, które w sposób bezpośredni wskazywać będą na zakres i wysokość potrąconej wierzytelności, nie sposób uznać, że skarżąca wykazała, iż w wyniku zarzucanego naruszenia prawa zapadło orzeczenie oczywiście wadliwe. W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy zwracał uwagę już uwagę, że oświadczenie kompensacyjne nie jest wystarczające dla wykazania istnienia i wysokości przedstawionej do potrącenia wierzytelności. Zważywszy podkreślaną przez Sąd Najwyższy konieczność wykazania nie tylko istnienia, ale i wysokości tych wierzytelności, o oczywistej zasadności skargi nie świadczy także nieodniesienie się przez Sąd odwoławczy do dokumentów opisanych jako „zestawienia syntetyczno-analityczne”, obejmujących także ogólne dowody bezpośrednie, źródłowe (deklaracje na podatek od nieruchomości, informacja o wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego), które zostały przedłożone przed Sądem pierwszej instancji.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

aj

[ał]